

הלכות יום טוב סימן תקטו

באר הגולה קלז

ח סעבא דמחוא צריכין מי ט צימיו לעיל בסימן תצו סעיף ג' לאפלי דיוט' ז'ב שני (זהו דפסא לעיל שם דפסא טוקן סגור מיום טוב שני. חתם בספק הבא ספיקא, אכל תבא כל

שבוואו מחוץ לתחום: ב אפלו הלשן האיני-יהודי * או צדן לעצמו או נפל מן האיץ מעצמו או נצוד מעצמו, (כג) אסור לאכלו בויכיום ולטלטלו (כד) אף למי שלא הובאו בשבילו, אבל (כה) לערב מתרין מיד פמוצאי יום טוב אף למי (כו) שהובאו (ח) בשבילו: ג (כז) * אפלו אם הוא ספק אם נלקטו או נצודו היום (ט) (כה) אסורים, אבל (כט) אם נפר פהם קשלא נלקטו נצודו היום, מתר (ל) למי שלא הובאו בשבילו, ואם לא באו מחוץ לתחום, מתר אף למי שהובאו בשבילו: ה (לא) איני-יהודי מסית לפי תמו שלא נלקט היום או נצוד היום, (לב) נאמן (ועין לעיל סימן תקיג סעיף ו): ד איני-יהודי שהביא דורון לישראל

שמינו במחבר, ורפן של בני-ארים ללקט אותן ביומן, בן גרב הרין גרור בן רעבת כ סעבא דמחוא צריכין מי

באר היטב

ראשון של גליות, ואין שיהא כאן כרי שיעשו כיון שלקטן האיני לערב עצמו, ומרבי בתוך התחום, עסיה, ועמאי: (ט) אסורים. עי' סימן שכה סעיף ז, ועין

שעשה באסור, ועיל סימן שכה ס"ח באחרונים: (ס) בשבילו. פי' בתחלה צדן לעצמו ואח"כ מלך והביאו לישראל, מתרין לו מיד פמוצאי יום טוב

באר הגולה

טענה ברובה שמתכונן דבין לקלא וכן לחמרא, ומשום דסבירא לה קשיטא גאונים דהפסקא תלינן להחמיר. והנה לפי המבאר בסימן שכה סעיף ז' דעם היש-אומרים שם דתלינן להקל, ועין שם במשנה ברורה דלצדן מצוה יש לספק על זה, אפי' גם בענינו אם יש לו ספק אם הביא מוקח בעבודת-הקדש התחום או חוץ לתחום, אין צריך להחמיר רק בכדי הבאה שהוא בחוץ התחום אם היא לערב מצוה: * או צדן לעצמו וכו', אבל לערב מתרין מיד. עין באליה עה שמצד דלמעשה יש להחמיר קדעת הר"י מפארי"ז דצריך גם כיה להחמיר עד מוצאי יום טוב שני בכדי שיעשו⁴⁶⁶, וכתב דבן מוכח בעבודת-הקדש ור"ן, ועין בבית-מאיר שמתא עליו, שקב"ן סבאר להפוך וגם עניניו בעבודת הקדש סוף הלכות תחומין ומבאר בו גס'רן להפוך, ומסיים דאין הקרה להחמיר נגד תוספות ומלחמות ור"ן [ועבודת-הקדש] ושלח-הקדוש: * אפלו אם הוא ספק, עין משנה ברורה מה שכתבנו דבעינן שהביא דורון אין זה בכלל ספק, בן סבא הפגו-אברהם, וכן הוא בבית-מאיר שהביא בשם הר"ן בשם רבנו יונה דמתרין את דעת רש"י דספק לקלא דהוא דורון טו כודאי נלקטו היום, שאין דרפן ללקט מפערב (שלא יבטשו): אכן כל זה לרש"י וסיעתה, אבל לדעת הגאונים דאמרי בספק חוץ לתחום וכהאי גוונא שארי ספקות, אין הקרה לומר דדורון נדאי הוא, ורק ספק, ואפלו הכי אסור, וכן משמע במלחמות בשבת גרס שואל ובר"ן שם שהקשו ט"ה דדורון על פרוש רש"י, דדורון הוי ספק אם נלקט בשביל ישראל ואפלו הכי אסור, וכן בשיטה מקפצת חשיב לה ספק אם תלשן בשבת, ועין בהגרי"א בסימן זה ובסימן תצו סעיף ד, משמע נמי דרעמו דבכלל ספק הוא [ועין במשנה בדעה דף כד ויבטשה בעצורים שהביא לרפן במליאל דגים ואמר רבן גמליאל אין רצוני לקבל סימניו, ומשמע שכה דורון, ואפלו הכי בגמרא חשב לה רק לספק, וכתב עמר בזה בסמ"ח משה, ועין מחצית השקל בסימן תצו שמישב בחוק, אבל לרינא אין נקמא-מנה בדורון, והא כללי עלמא אסור בדורון בכדי שיעשה, פמבאר בש"ס לרנא, או מטעם נדאי או מטעם ספק, וכנ"ל. אכן זה קשה קצת, דאם נחשב שהיא דדורון לספק, אפי' לקאוח יש פנה שני ספקות: אם לקטן בשבת יום טוב ואם לקטן בשביל ישראל, ור"ן דאסורין בכדי שיעשו אפי' בספק-ספקא נמי אסורין, וזה מבאר פאחרונים דספק-ספקא שרי וצריך לומר דאחד מהו נדאי: לרמב"ן במלחמות יש לומר דסבירא לה נדאי לקטינהו היום, כמו שכתב רבנו יונה, ורק ספק עבד מי לקטן, עין שם, ולשיטה מקפצת וכן לקב"ר החולקים על רש"י המבאר ברין יש לומר להפוך, דכיון שהביא לדורון, תלינן דבדאי לקטינהו עבדו, כמו שכתב המגדלאברהם, ורק דספק אם היום נלקטו, ואפלו הכי אסור מטעם ספק, ולרש"י דסבירא לה דספק אסור נמי אולינן לקלא, כגל-ברסח לענין דורון שניהם כודאי שבינו, כמו שכתב המגדלאברהם, מכל מקום יש נקמא-מנה לרינא בדורון ופ"ה, כיון דלמלחמות וסיעתה חשיב רק ספק, אם תהא לנה עיד ספק,

משנה ברורה

לתחום אלא שאינו ידוע אם קסמוף לתחום או חוץ לתחום, אין להתמיר להמתין אלא בכדי שיעור מחוץ לתחום: ב (כג) אסור לאכלו וכו'. משום מקצה⁴⁶⁷, כיון שהיה מחבר מערב-יום טוב בין השמשות⁴⁶⁸, ומקצה דמהפר או מפני שכה מהפר צידה אסור (ג) כללי עלמא, ובפרות יש בו עוד אסור משום שקא יעלה ויתלשש⁴⁶⁹, לכה אסור באכילה ובטלטול: (כד) אף למי שלא הובא בשבילו. פרוש, דמתחלה תלשן או צדן לעצמו ואחר-כך מלך להביא לישראל, אסור באותו היום כיון לישראל זה בין לאחר, כיון דהאסור כנה משום מקצה, אין נקמא-מנה מנה לנה: (כה) לערב מתרין מיד, ואפלו לערב הנה יום טוב, (לג) כגון שני ימים טובים של גליות, והאסור בראשון משיים מקצה מתר בשני לבלי עלמא, ורק בשני ימים טובים של ראש-השנה אסור גם בשני דכיומא אריכתא דמי, וגם בשבת הסמוך ליום-טוב אסור משום הקנה, כנ"ל: (כו) שהובא בשבילו, ודוקא אם הביאן מתוך התחום, (לה) אבל אם הביאן מחוץ לתחום, אף דהתלישה תנה לעצמו, אסור על-כל-פנים משום תחומין למי שהובא בשבילו בכדי שיעשו, פמבאר בסעיף ה: ג (כז) אפלו אם הוא ספק, זה נמי קאי (לו) בעצורים שלקט לעצמו, דאין בו אלא אסור מקצה⁴⁶⁹, מפל מקום גם בספק אסור, דספק-מיוכן אסור, פמבאר בסימן תצו סעיף ג, ולהכי לא הזכיר כאן המחבר לענין כרי שיעשו, דכשלקטן לעצמו אין צריך כרי שיעשו, כנ"ל בסעיף הקודם, אכן אם נדאי לקטן או צדן היום ורק ספק אם לקטן וצדן בשביל ישראל אם צריך להמתין בכדי שיעשו, פלוי במחלקת המבאר בסימן שכה סעיף ס"ו, ומתבאר ברובי האחרונים שם דיש להקל לצדן מצוה⁴⁷⁰, עוד מבאר שם, דאם הוי שני הספקות יחד: אם נלקטו היום ואם נלקטו בשביל ישראל, כיומן אסורים, דאפלו נדאי לא בשביל ישראל לקטן, אסור משום ספק מוכן, כנ"ל, אלא דבערב מתרין מיד משום ספק-ספקא⁴⁷¹, ואפלו תנה יום טוב בערב כגון שני ימים טובים של גליות: אכן כוכרי שהביא דורון לישראל [או הביא (לו) למכר בעיר ישראל], אסור בכדי שיעשו, כמבאר בסעיף א, (לז) דחשבינן לרו כודאי נלקטו היום⁴⁷² ובשביל ישראל: (כח) אסורים. עין ב"טו ובאר-הגולה דאפלו ביום טוב שני יש לאסור, ובמאמר-קדמי מפקפק על זה, והקרי קוש

בסימן תצו מבריע, דלענין לקוט יש לאסור משום דיש פוסקין שסוברין דכל שיש מאותן המינין במחבר, ורפן של בני-אדם ללקט אותן כיומן שפביאין, אבל לענין צידה מתר ביום-טוב שני, ולא שיהא טעם הנ"ל והוי לה ספקא דרפנ⁴⁷³: (כט) אם נפר פהם. שהיו הפרות פמושין, והוא הדין לענין דגים שפכרים שצודו מערב-יום טוב, (לט) כגון ששם לקח וצדומומית שתחת לחינה⁴⁷⁴ שבוךקין אותן שם: (ל) למי שלא הובאו בשבילו. דקמא לן לקמן בסעיף ה, דהבא מחוץ לתחום בשביל ישראל זה, מתר לישראל אחר אפלו בויכיום: (לא) נכרי מסית לפי תמו וכו'. הטעם, (מ) לפי שהוא אינו משביח בדבריו⁴⁷⁵, וצדקה מנגר, פי יתור טובים הנצודים והנלקטים היום, ומרבי שאין הנכרי יודע שאסור לישראל מה שפלקט ונצוד היום, דאי לאו הכי אמרינן דמתפנן להשביח מקחיה⁴⁷⁶: (לב) נאמן. ואפלו (מא) אם העצורים הביא

שער הציון

(ג) הינו אפלו לרבי שמעון [פוסקים]: (לז) עלת-שבת ופשוט: (לח) מגד אברהם והגר"א: (לו) בן משמע ממגן-אברהם, וכתב פון להרץ הקשיא שמקשים דברי הטור אהוד"י: (לז) מגן אברהם בשם הר"ן: (לח) מגן אברהם. ואף דכפה פוסקים סבירא להו דדורון נמי בכלל ספק הוא, מפל מקום מרוב דדורון דאסור, פמבאר בש"ס לרנא, ועין בבאר הלה: (לט) הגרי"ז, דכנה גם בתוספות החולקים על רש"י מודים, עין שם: (מ) אחרונים: (מא) מגן אברהם ושי"א:

הַלְבוּת יוֹם טוֹב סִימָן תַּקְמוּ

(לב) מדְּבָרִים שֵׁשׁ בְּמִנָּם בְּמַחְבֵּר (לד) בְּיוֹם-טוֹב ראשון של ראש-השנה שחל להיות בחמישי בשבת. (לה) לַיֵּשׁ מַתִּירִים לְאַכְלֵם בַּשַּׁבַּת (לו) בְּכָדִי שִׁיעֲשׂוּ (לז) הַיּוֹשֵׁב אוֹרְכִים: הגה ה'ידן דגוהגן ה'תמיר, בשני ימים טובים של גליות נמי (לח) דִּינָא הָכִי. ולענין הלכא נראה, דבשני ימים טובים של ראש-השנה (לט) יש להחמיר (י) בשבת, אָבֵל בשני ימים טובים של גליות (יא) יש להקל בשבת שהיא לאסורין; וְנוֹקָא בְּפִרְתָּא שְׁאִין צְרוּכִין נְקָה בְּיוֹם-טוֹב שְׁלִפְנֵי הַשַּׁבָּת, אָבֵל דְּבַר (מא) שְׁצָרִיף (יב) לְכַזֵּן בְּיוֹם-טוֹב שְׁנֵי לְצַרְף הַשַּׁבָּת (מב) אָסוּר מֵאַחַר דְּנִהְיִין לְאַסֵּר, וְאִף לְטַלְטֵל בְּיוֹם-טוֹב שְׁנֵי אִם לֹא לְצַרְף אוֹרְחִים וְכִי-צֵא בָּהּ (תהי' סימן עח): ה' (מג) לְדָבָר שְׁאִין מְיִנּוּ בְּמַחְבֵּר (מד) וְאִינוּ מְחַסְרֵי צִידָה, אִם בָּא מִחוּץ הַתְּחוּם מִתַּר לְכָל, וְאִם בָּאוּ (מז) מִחוּץ לְתוּחוֹם אָסוּר לְאַכְלֵן (מו) לְמֵי שְׁהוּבָאוּ בְּשִׁבְלוֹ (מז) וְלְכָל

ל ג'ל'ט ג'ש'ט ח'פ'י ל'ע'ל ה'ר'ב'כ'ד ו'ה'ש'ב'י'א ז'מ'ז'ט'פ'ר'י מ'ה'ש'ו'כ'ת ה'ר'ש'ב'י'א נ'ט'ר ג'ש'ט כ'ע'ל ה'ע'ט'ר ו'ב'נ'י'ג א'פ'לו ב'ש'ט'ר י'ו'כ'י'ט'ב ג'מ'י'ק'א י'ח'ב פ'ס'א ג'ע'ז'ה כ'י'ד

באר היטב

טוב שני כרי לאכלם בשבת, וכ"ש לדעת רש"י שמותר בכל גווי לאדם אחר בימים טוב שני ואין כאן אסור מקצה קלל, ואפילו להקצות רמ"א שאין חמור לאחר אלא לאורחים, מ"ס הא ק"ל דאמרין הוואל ואי מקלעי אורחים, ע"ש וע"כ ס"ק ו. והמ"א מתיר לכלל ב"ט שני ע"י אג"ו יהודי, ע"ש: (יב) מחזיק. אפלו חוץ ל"ב

משנה ברורה

השנה צריך להמתין במוצאי-שבת בכדי שיעשו: (מ) יש להקל בשבת שהוא לאסורין. ודלא נזרין שקא יאמר לעפ"ם ביום-טוב ראשון, שהוא שני ימים קדם שבת, להביאן בשבת, ועל-כן מהר כליל-שבת לאחר כרי שיעשו. (מט) והוא הדין אם חל שני ימים טובים (נ) של גליות ביום ראשון ושני והעכו"ם הביא לו בשבת, שממיר לאכל ביום-טוב ראשון בערב אחר כרי שיעשו: (מא) שצריך להכין וכו'. פרוש, כגון דגים שצריכין בשול ובשבת אסור לבשולם, וביום-טוב שני נמי אי אצטר לבשולם שיהי מקצין הם⁶⁶ ואסורין אפלו לישאל אחר אם לא שנתקנו לו אורחים, וכו': וְאִף דְּלְצַרְף אוֹרְחִים מְקַלְעִי, (נא) מְכַל מְקִים חַל עֲלֵיהוּ שֵׁם מְקַצֵּה פְּלִזְמָן דְּלֹא נִדְמָנֵי לוֹ אוֹרְחִים: (מב) אָסוּר, וּמְכַל מְקִים מִתַּר (ג) לְבִשֵׁל עַל-יְדֵי עַפְרָיִם (פ'ענין שאין בו משום בשולי עכו"ם, ועל דרך שנתבאר בורה דעה סימן קיג, עין שם) בְּעֶרְב־שַׁבַּת לְצַרְף אֲכִילַת שַׁבַּת לְאַחַר שְׁמִיטָה בְּלִיל־שַׁבַּת בְּכָדִי שִׁיעֲשׂוּ, (נג) כִּיּוֹן שְׁאִסוּר הַטַּלְטוּל בְּיוֹם שְׁנֵי אִינוּ אֵלָא חֲמָרָא בְּעִלְמָא, וְכָל זֶה כְּשֵׁשׁ לֹא מִמֵּין זֶה בְּחוּץ בֵּיתוֹ לְכַבּוֹד שַׁבַּת, אָבֵל אִם אֵין לוֹ מִמֵּין זֶה בְּחוּץ בֵּיתוֹ (נד) וְהוּא צָרִיף לוֹ לְכַבּוֹד הַשַּׁבָּת, מִתַּר לְטַלְטְלוֹ וְלְבָשְׁלוֹ בְּעַצְמוֹ (נה) לְכַבּוֹד הַשַּׁבָּת⁶⁷, רַק שְׁצָרֵב מְלַטְטֵם מִמֵּנֵי עַד שְׁמִיטָה בְּלִיל־שַׁבַּת בְּכָדִי שִׁיעֲשׂוּ: ה' (נג) דְּבַר שְׁאִין מְיִנּוּ וְכו'. או כגון שהביא הנכרי פרות יבשים, וכו' ל' בסעיף ג: (מד) וְאִינוּ מְחַסְרֵי צִידָה, כִּגֹּן אֲמִינִים וְתוֹרְגוּלִים וְכֵהָא גִּוְנָא⁶⁸: (מה) מִחוּץ לְתוּחוֹם, דְּהֵיטוּ, שֶׁבְּחֻלְתֵּי כְּנִיסַת יוֹם-טוֹב⁶⁹, הֵיוּ עֲדֵינּוּ חוּץ לְתוּחוֹם⁷⁰: (מו) לְמֵי שְׁהוּבָא בְּשִׁבְלוֹ⁷¹, וְהַכָּרִי שֶׁהִבִּיא פְּרוֹת לְעִיר שְׂרָפָה יִשְׂרָאֵל, אֲפִלוּ מִשְׁתַּמָּא אָסוּר לְכָלֵם, דְּאֲדַעְתָּא דְּכָלֵם הִבִּיא, וְכַדְלָקָן סְעִיף ו': (מז) וְלָכֵל בְּגִיבֵיתוֹ, דְּמִשְׁתַּמָּא אֲדַעְתָּא דְּכָלֵם הִבִּיא, (ני) שְׁיִזְעֵ שְׁאִין בְּעַל־הַפִּתּוֹת אוֹכֵל לְבַדוּ⁷², וְלַעֲנֵן אוֹרְחִים, אִם הֵם (נז) סְמוּכִים סְרִיד עַל שְׁלִטְנוֹ, לְכָלֵי צִלְמָא הֵם כְּבִיבֵיתוֹ, וְאֲפִלוּ אִם זְמַן מְקַרְהוּ, גִּסְרָן (נח) יֵשׁ מִחִמְרִין

שער הציון

(מז) וְכֵהָא אֵין נִפְקָא מִנָּה אִם הַפְּרוֹת נִאֲכְלִין חֵיין אוֹ לֹא: (מג) וְנוֹקָא אִם הוּא יוֹם ראשון של יום-טוב, אָבֵל אִם הוּא יוֹם שְׁנֵי יוֹם-טוֹב⁶⁵ לִית בָּהּ אֵלָא אִפְתָּא דְּכַבְּנֵן לְכָלֵי עֲבָדִים וְכַבְּנֵן נִאֲמֵן [אחרונים]: (מד) טַעֲמָם, דְּכִיּוֹן שְׁאִין נִאֲכְלִין חֵיין אִם יָדָן אֵין רַחֲמֵין לְאַכְלֵיהּ בְּיוֹם הַשַּׁבַּת, דְּהָא אִינוּ יְכוּלִּין לְבָשְׁלוֹ וְנִכְרֵי שְׁהוּבָא לְיוֹם-טוֹב שְׁלֵאֲתִירֵיהּ: (מה) פּוֹסְקִים: (מז) בִּיתִיּוֹתָּ בְּשֵׁם תְּרַשְׁבִּיא: (מז) טְבַן-אֲבָרְתָּם רַשִׁיא: (מח) שֵׁם: (מט) בִּית־יוֹסֵף: (נ) לְאַפּוֹקֵי שֵׁל רַאשֵׁי-הַשָּׁנָה דְּכִיּוֹם אַחַר חֲשִׁבִי, אָסוּר עַד מוּצְאֵי יוֹם-טוֹב שְׁנֵי שֵׁל רַאשֵׁי-הַשָּׁנָה⁶⁶, וְלְדַת רַבִּי עֲקִיבָא אֵינָר הַנִּיל אָסוּר עַד אַחַר כְּדִי שִׁיעֲשׂוּ: (נא) מֵאַמְרֵי-רַבִּי וְפָרִיטְרָגְרִים וְשִׂיא לְתַרְזֵן הַמִּיטָה הַשִּׁי, וְהָא שְׁהַתְמִיָּה טַעֲמָם ה'וואל' תְּרַצוּ בְּשִׁיעֲשׂוֹת, דְּטַעֲמָם זֶה לֹא מִהֵי אֵלָא לְפָטְרוֹ מִמְּלַקְתָּא אָבֵל מְכַל מְקִים אִפְתָּא: וְש': (ג) מְקַרְבָּנֵיהֶם וְהַעֲמִיקוּן הַחֲמָד מִשְׁתֵּי וְאֵלֵיהּ רַבֵּי וְהַרְזוּ: (ג) דְּלִבֵּי הַרְאשׁוֹתִים מִתַּר בְּיוֹם-טוֹב שְׁנֵי אִף בְּאִכְלֵיהּ, וְאִף לְדַת רַבְנֵי תַּם, הֵילָא הַסְּפִים הַפּוֹתְרֵי-שֵׁל לְדַת רַבִּי רַחֲמֵי דְּמִתַּר לְאַחַר שֵׁלֹא חֲבָא בְּשִׁבְלוֹ אִף בְּאִכְלֵיהּ, וְאִף אִם נִסְבַּר כְּדַת הַסְּטִי"ק אֵלֵבָא דְּרַבְנֵי תַּם דְּגַם לְאַחַר אָסוּר, נִוּל לְצַרְף לְזֶה דַּת מִתְרַשִׁיל דְּסִבְרָא לֵה דְּאִף בְּיוֹם-טוֹב רַאשׁוֹן בְּעֶרְבֵי מִתַּר בְּטַלְטוּל, וְעַל-כֵּן פָּנִים עַל-יְדֵי עַפְרָיִם בּוֹדֵאי אֵין לְהַחֲמִיר: (מז) ט"ז וְחִי-אֲדָם וְהַגְּרִיז, וְהַטַּעֲם כְּמוֹ שְׁפַתְכֵי בְּאוֹת הַקּוֹדֵם: (מז) לְאַחַר שְׁהַתְמִין בְּמוּצְאֵי יוֹם-טוֹב רַאשׁוֹן בְּכָדִי שִׁיעֲשׂוּ, הַגְּרִיז, וְרוּצָה לִזְמֵר, לְאַפּוֹקֵי שֵׁלֹא יִבְשֵׁל מְקַדָּם, אִף אִם נַעֲשָׂה לְכַבּוֹד שַׁבַּת גִּסְרָן אָסוּר: (נ) לְבוֹשׁ: (נ) בִּית־יוֹסֵף אֲפִלוּ לְתַרְזֵן קָמָא שְׁלוֹ: (נז) אִף דְּלַחֲרוֹן קָמָא שְׁלוֹ יֵשׁ לְהַקֵּל, וְכַדְרֵי-מִשָּׁה וְכַלְבוֹשׁ הַעֲמִיקוּתָהּ לְדִינָא, מְכַל מְקִים רַשִׁיל וְרַבִּיזֵי מִחִמְרִין, וְכַתֵּב בְּאוֹתָהּ רַבֵּי דַּיִן לְהַקֵּל; וְגַם לְדַת מְנַן-אֲבָרְתָּהּ כְּכִי-קָטָן וְדַמְקֵל לְאוֹרְחִים שְׁמַעִיר אַחֲרָתָהּ, הָא קְתַב בְּעַצְמוֹ דְּנוֹקָא שֵׁם לְעִינֵן יוֹם-טוֹב שְׁנֵי מִשׁוּם דְּסַטְפָּא אֲבָרְתָּא רַאשׁוֹתָהּ דְּפַסְק הַמַּחְבֵּר בְּנִתָּהּ, מַה שְׁאִין בֵּן מְכַא לְעִינֵן מִחוּמֵין דְּאִנְרֵי לְעִינֵן יוֹם-טוֹב רַאשׁוֹן, וְגַם מִחֲמַדְרֵי-מִשָּׁה מִחִמְרֵי, לְכַן סְטַמְתִּי לְהַחֲמִיר, וּמְכַל מְקִים נִרְצָה לִי דְּלַעֲנֵן כְּדִי שִׁיעֲשׂוּ אֵין לְאַחֲרִים לְהַחֲמִיר בָּהּ, דְּכֵלָּא הָכִי כְּמַה פּוֹסְקִים מְקַלִּין לְעִינֵן מִחוּמֵין דַּיִן צָרִיף אֲמַלִּי לְדִידָהּ כְּדִי שִׁיעֲשׂוּ, וְדוֹקָא דְּכַתֵּב הַסְּגָר אֲבָרְתָּהּ כְּכִי-קָטָן מִטָּן כַּא, עֵין שֵׁם:

הלכות יום טוב סימן תקטו

ביאורים ומוספים

בניצודים, ומבואר בש"ע (שם, ובמשנ"ב שם ס"ק טז) שאינם מוקצה גם לדעות שאסור לטלטל מוקצה ביום טוב [אף אם הם של ישראל], כיון שהם עומדים לאכילה ואינם מחוסרי צידה.

אבל יוני שובך או יוני עליה קטנים, כתב הש"ע שם (ס"ט, ובמשנ"ב שם ס"ק כט-ל) שאף שאינם מחוסרי צידה הריהם מוקצה גם לדעות שמתיר לטלטל מוקצה ביום טוב [וראה בש"ע שם (ס"ק נא) טעם הדבר].

[משנ"ב ס"ק מה]

הַיְהִינּוּ, שְׂבֻחַת־חַלֵּת כְּנִיסַת יוֹם־טוֹב⁶⁴ הֵיזְרָק חוּץ לְתַחוּם⁶⁵.

64 כוונתו אף בבין השמשות, וכמבואר לעיל (סי' שכה ס"ק לח).

65 ואם הובא בספינה שדא למעלה מעשרה טפחים, כתב לעיל (שם) שמותר כיון שאין תחומין למעלה מעשרה טפחים, ואם הגובה שבין קרקעית הספינה לקרקעית הים הוא פחות מעשרה טפחים, כתב הש"ע לעיל (סי' רמח ס"ב) שיש בזה משום איסור תחומין, אפילו אם גובה המים הוא יותר מעשרה טפחים [וכגון שהספינה משוקעת במים]. ומי שיושב בספינה במקום שגובה עשרה טפחים מקרקעית הים, ואין רגליו תלויות למטה מעשרה טפחים, כתב המשנ"ב שם (ס"ק יד) שיש המקילים בזה, ובמקום הצורך יש לסמוך על דעתם [וראה שם פרטי דינים בזה].

וספינה שפגעה בדרך הילוכה במקום שהוא למטה מעשרה טפחים, כתב הביה"ל לעיל (סי' תד ס"א ד"ה ממקום) שמסתימת לשון הש"ע שם משמע שיש בזה משום איסור תחומין, אולם לדעת הרמב"ן והרשב"א אין בזה איסור, כיון שהספינה בתנועה ואינה נחה, ותשאר שם בצ"ע למעשה.

ואם הובא בכלי רכב [אף שהוא למעלה מעשרה טפחים], מבואר בביה"ל לעיל (שם ד"ה ואין) בשם ההתם סופר, שיש בכך משום תחומין.

[משנ"ב ס"ק מז]

לְמִי שֶׁהוֹבֵא בְּשִׁבְלֵוֹ⁶⁶,

66 ואף על גב שלא נעשית המלאכה בגוף הדבר, שלא נשתנה הדבר מכמות שהיה, מי"מ אסור, ואילו לענין מעשה שבת שעשה ישראל, כתב בביה"ל לעיל (סי' שיח ס"א ד"ה אחת) שכשהביא הישראל בשוגג מרשות לרשות, מותר מעיקר הדין ליהנות מזה, כיון שלא נעשתה המלאכה בט"ח הדבר, שלא נשתנה הדבר מכמות שהיה, ביאר בש"ע שבת הלוי (ח"ג סי' לה) בטעם החילוק, שטעם האיסור ליהנות ממלאכת נכרי בשבת הוא משום שהששים שמא יאמר לו הישראל לעשות עבורו מלאכה בשבת, אם כן אין לחלק בין מלאכה שעל ידה נשתנה הדבר מכמות שהיה, למלאכה שלא נשתנה הדבר, מה שאין כן במעשה שבת שעשה ישראל שאסורו משום קנס, ולא משום שחששו שמא יאמר לישראל לעשות בשבילו בשבת, כמבואר במשנ"ב לעיל (שם ס"ק ד-ה), וכעין זה כתב הש"ע הרב (סי"ב).

[משנ"ב ס"ק מו]

שִׁינְדֵּעַ שְׂאִין פְּעַל־הַפִּיחַ אוֹכֵל לְכַדוֹ⁶⁷.

67 ולענין ישראל שצוה את הנכרי לחמם עבורו בשבת תבשיל שהצטנן לנמרו, שכתב המשנ"ב לעיל (סי' רנג ס"ק צו) שאף על פי שלאחר מכן הצטנן התבשיל, ושוב אין הישראל נהנה ממלאכת הנכרי, מי"מ קנסו אותו ואסרו עליו ליהנות מהתבשיל עד מוצאי שבת בכדי שיעשו, דעת הגר"ש אלישיב (מלכים א' מנ"ב פ"ב הע"ט) שלבני ביתו מותר ליהנות מהתבשיל כיון שאין הם נהנים כלל ממלאכת הנכרי, ולא קנסו חז"ל אלא את מי שעבר וצידה את הנכרי.

[שעה"צ ס"ק מג]

אָבֵל אִם הוּא יוֹם שְׁנֵי יוֹם־טוֹב⁶⁸.

58 ואף ביום טוב שני של ראש השנה שהל אחר השבת, כתב הרמ"א לעיל (סי' תקיג ס"ו) שנאמן הנכרי במסיה לפי תומו, וביאר המשנ"ב שם (ס"ק לב) ובשעה"צ שם (ס"ק לב) שאף ששני הימים של ראש השנה הם כיוצא אחד [בדלעיל (ס"ק טו) ולהלן (ס"ק לו)]. ונמצא ששבת מכינה ליום טוב ואסור מן התורה לכמה פוסקים, מי"מ כיון שאנו בקיאים בקביעות החדש ויחידים שהעיקר הוא היום הראשון, אין היום השני אלא מדרבנן.

[משנ"ב ס"ק לו]

רוֹצֵה לוֹמֵר, כְּדַעַת הַאִסְרִין לְמַעְלָה⁵⁸.

59 ואף ברעת הש"ע, כתב הכף החיים (ס"ק עב) שכשמביא הש"ע יש מתירים יש אוסרים, דעתו לפסוק כהרעה השניה אם לא בשעת הדחק [וראה במחצה"ש סי' שכה ס"ק יז ד"ה ואף שבר"ף].

[שעה"צ ס"ק נ]

לְאִשְׁתֵּי שְׁלֵשָׁה דְכִיזִים אֶחָד חֲשִׁיבִי, אִסּוּר עַד מוֹצָאֵי יוֹם־טוֹב שְׁנֵי שְׁלֵשָׁה⁶⁰.

60 משמע מסתימת לשונו שיום א' של ראש השנה יכול לחול ביום ראשון, אמנם בש"ע לעיל (סי' תכח ס"א) מבואר שבזמנינו שאין מקדשים את החדש על פי הראיה, לעולם לא יהול יום א' של ראש השנה ביום ראשון [ובטעם הדבר ראה בביה"ל שם (ד"ה אלו)].

[משנ"ב ס"ק מא]

תְּכִיזִים־טוֹב שְׁנֵי נְפִי אֵי אֶפְשָׁר לְבַשְׁלֵם שְׁהָרִי מְקַצֵּין הֵם⁶¹.

61 ואף שמותר לבשל מיום טוב לשבת [על ידי עירוב תבשילין], ואף מותר לטלטל מוקצה ביום טוב לצורך אוכל נפש, כמבואר ברמ"א לעיל (סי' תקט ס"ז), ואם כן יהיה מותר לטלטל את המוקצה לצורך אוכל נפש של שבת, שהרי כל מה שמותר לעשות ביום טוב לצורך יום טוב, מותר לעשות ביום טוב לצורך שבת, ביאר הגר"ש איערבך (שו"ת מנחת ח"ב סי' לט אות ד) על פי דברי המג"א (סי' תקט ס"ק טו, הובאו במשנ"ב שם ס"ק לא) שלא הותר לטלטל מוקצה ביום טוב אלא לצורך דבר המותר, בגון טלטול אבנים לצורך אכילת פירות שתחתיהן, אבל בענינו שהוא צריך לטלטל את הדגים כדי לבשלם, ואף אחרי בישולם הם מוקצה, הרי זה אסור, כיון שאין זה נחשב לטלטל מוקצה לצורך דבר המותר, אלא לטלטל מוקצה לצורך המוקצה עצמו כדי לתקנו לאכילה.

וביאר נוסף כתב בשם הצ"ח, שבישול מוקצה נחשב להשתמשות במוקצה שאסורה אף לצורך אוכל נפש, וכמבואר במשנ"ב (שם) וכתב הגר"ש איערבך שהוא קצת חידוש, כיון שאינו משתמש במוקצה לצורך דבר אחר אלא שמתקנו לאכילה, וראה שם שכתב ביאר נוסף ונשאר בו בצ"ע.

[משנ"ב ס"ק מב]

מְתָר לְטַלְטְלוֹ וּלְבַשְׁלוֹ בְּעֶצְמוֹ לְכַבֹּד הַשְּׁבֵת⁶².

62 דוקא אם עשה עירוב תבשילין, שאם לא כן אסור לבשל מיום טוב לשבת שאין יום טוב מכין לשבת, וכמבואר בש"ע לקמן (סי' תקכו).

[משנ"ב ס"ק מד]

כְּגוֹן אֲנָזִים וְתַרְנְגוּלִים וְקֵהָאֵי בְּנָא⁶³.

63 כגון עופות שהם בני תרבות, ובאים לכלובם בערב ומוזננותם עליו, וכמבואר בביה"ל לעיל (סי' תצו ס"ז ד"ה אחים) שהרי הם

